

به نام خدا

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

سیستم‌های عامل (بهار ۱۴۰۲)

فاز اول پروژه

استاد درس:

دکتر جوادی

مهلت نهایی ارسال پروژه:

۱۸ فروردین ۱۴۰۲ ساعت ۲۳:۵۹

نکته مهم: دقت کنید که تمدید نخواهیم داشت و تحویل اسکایی خواهید داشت و تنها دانشجویانی که فاز اول را به موقع انجام داده‌اند، خواهند توانست وارد فاز دوم شوند

مقدمه

همانطور که در کلاس درس بیان شد، پروژه درس سیستم‌های عامل در مورد شناخت کامل سیستم عامل آموزشی xv6 و اضافه کردن قابلیت‌های جدید به آن است. با انجام دقیق این پروژه و نگاشت مفاهیم بیان شده در کلاس درس به معادل عملیاتی آنها، به یک یادگیری عمیق و ماندگار دست خواهید یافت. مهم‌تر اینکه برنامه‌نویسی در سطح سیستم عامل به شما کمک می‌کند تا یک تجربه بی‌نظیر از برنامه‌نویسی سیستمی داشته باشید.

هدف از دو فاز ابتدایی پروژه آشنایی شما دانشجویان عزیز با این سیستم عامل آزمایشی است و روند کار به این صورت است که فاز اول به صورت انفرادی و فاز دوم به صورت گروهی باید تغییراتی در این سیستم عامل ایجاد کنید تا بتوانید درک خوبی از این سیستم عامل بدست آورید. در فاز دوم و سوم از شما درخواست خواهیم کرد که به گروه‌های دو نفره تقسیم شوید و تغییراتی که در فاز سوم انجام خواهید داد بسیار مهم‌تر و جدی‌تر خواهند بود که موضوع این قسمت در زمان مناسب به شما اعلام خواهد شد. در فاز اول پروژه بایستی درک مناسبی از برخی مفاهیم از جمله پروسس‌ها، سیستم کال‌ها و عملکرد کلی سیستم عامل پیدا کنید و در نهایت دو سیستم کال ساده را به سیستم عامل خود اضافه کنید.

در این ترم با آخرین نسخه از سیستم عامل xv6 که بر پایه معماری پردازنده RISC-V توسعه داده شده است کار خواهیم کرد. برای آشنایی با این سیستم عامل از لینک زیر استفاده کنید.

<https://pdos.csail.mit.edu/6.828/2022/xv6.html>

برای اجرای این سیستم عامل می‌توانید مراحل و پیش‌نیازهای build کردن را از لینک زیر دریافت کنید.

<https://pdos.csail.mit.edu/6.828/2022/tools.html>

توصیه ما پیروی از دستورات بالا جهت راه اندازی سیستم عامل می‌باشد. ولی در صورتی که به هر علتی مایل به استفاده از این روش نیستید. می‌توانید این سیستم عامل را در قالب یک docker container اجرا کنید.

مراحل اجرای سیستم عامل از طریق Docker

۱. نصب و اجرای Docker

۱،۱. با مراجعه به [این آدرس](#) برنامه Docker Desktop را برای سیستم عامل خود نصب کنید.

۱،۱،۱. در صورتی که هنگام مراجعه به وبسایت و یا مراحل دانلود با خطاهای مربوط به تحریم برخوردید می‌توانید از [شکن](#) برای گذر از تحریم استفاده کنید. در صورتی که همچنان در این مراحل مشکلی داشتید با تیم تدریساری در ارتباط باشید.

۱,۲. برنامه Docker Desktop را اجرا و از فعال شدن Docker Engine داخل آن اطمینان حاصل فرمایید.

۲. دریافت Docker Image

۲,۱. با استفاده از دستور `docker pull wtakuo/xv6-env` Image مربوطه را دانلود کنید.

۲,۱,۱. در صورتی که در اجرای دستور بالا با خطاهای مربوط به تحریم مواجه شدید در تمامی مراحل بعدی بجای عبارت `wtakuo/xv6-env` از عبارت زیر استفاده کنید.
`m.docker-registry.ir/wtakuo/xv6-env`

۳. اجرای محیط Container جهت کار با سیستم عامل

۳,۱. کدهای مربوط به سیستم را در یک پوشه (فرضا `xv6-riscv`) ذخیره کنید. داخل این پوشه دستور زیر را اجرا کنید.

`docker run -it --rm -v $(pwd):/home/xv6/xv6-riscv wtakuo/xv6-env`
در صورتی که اجرای مراحل فوق همگی موفقیت آمیز باشد، باید با پیغامی مشابه زیر مواجه شوید:

```
To run a command as administrator (user "root"), use "sudo <command>".  
See "man sudo_root" for details.  
  
xv6@0c765f60374a:~/xv6-riscv$
```

۳,۲. در این محیط می‌توانید دستورات لازم جهت بیلد و اجرای سیستم‌عامل را فراخوانی کنید.

فاز اول

برای توضیحات تکمیلی درمورد کدها و قسمت های مختلف سیستم عامل می توانید از منابع زیر استفاده کنید:

- [XV6 Book¹](#)
- [Learn OS with me²](#)
- Google

بررسی فرایند اجرای سیستم عامل

در ابتدا می خواهیم نحوه عملکرد و اجرای سیستم عامل و لود شدن اولین پردازش را بررسی کنیم. برای این منظور ابتدا فایل `main.c` سیستم عامل را بررسی کنید. سپس مراحل که برای ساخته شدن (نه اجرا) اولین پردازش سیستم عامل طی می شود را بررسی کنید. برای راحتی و درک بهتر می توانید از ابزار GDB و قرار دادن Breakpoint برای تابع `userinit` استفاده کنید. (می توانید به ویدیوهای آموزشی قرار داده شده مراجعه کنید).

در گزارش نهایی خود به سوالات زیر پاسخ دهید:

- مراحل بوت شدن سیستم عامل از تابع `main` تا اجرای اولین پردازش را به طور کلی شرح دهید
- مراحل فراخوانی یک سیستم کال، از برنامه ی یوزر تا کد کرنلی که نوشتید را شرح دهید. توضیح دهید به ترتیب کدام توابع و کدام قسمت از کد اجرا می شود.

سعی داشته باشید برای پاسخ به این سوالات را با ارجاع دادن به کدها و اسکرین شات کامل کنید.

---

¹<https://pdos.csail.mit.edu/6.828/2022/xv6/book-riscv-rev3.pdf>

²https://xiayingp.gitbook.io/build_a_os/

پیاده سازی دو سیستم کال

در این قسمت می خواهیم دو سیستم کال به سیستم عامل xv6 اضافه کنیم.

int getProcTick(int pid)

در این فراخوانی سیستمی از شما می خواهیم که تعداد تیک هایی (Ticks) که در سیستم عامل xv6 از لحظه ایجاد یک پردازش با آیدی pid تا لحظه فراخوانی این سیستم کال، گذشته است را برگردانید. برای این فراخوانی سیستمی لازم است که با متغیر ticks در xv6 آشنا شوید. همانطور که میدانید هر سیستم عاملی برای جلو رفتن کارش در قسمت زمان بندی و ... به یک کلاک نیاز دارد، متغیر ticks تعداد تیک هایی که تا کنون گذشته است را ذخیره میکند. در xv6 یک تیک مقدار زمانی است که زمان بند به هر پردازش اختصاص می دهد و بعد از تمام شدن آن یک برنامه ی دیگر اجرا می شود. با کاربرد های بیشتر این متغیر در فاز سوم پروژه آشنا خواهیم شد. این متغیر در فایل trap.c با آمدن وقفه تایمر آپدیت میشود که در ویدیویی که برای شما خواهیم گذاشت درباره این فایل توضیح خواهیم داد. برای پیاده سازی این فراخوانی سیستمی نیازی به دانستن جزئیات پیاده سازی متغیر ticks نیست و صرفا پیاده سازی خود فراخوانی سیستمی مد نظر است. برای پیاده سازی این بخش لازم است در ساختار struct proc یک فیلد جدید اضافه کرده و برای هر پردازش زمان ایجاد شدن آن را بر اساس ticks ذخیره کنید و با صدا شدن این سیستم کال، آن پردازش را پیدا کرده و اختلاف مقدار زمان ذخیره شده برای آن پردازش با مقدار متغیر ticks را برگردانید. توجه کنید از آنجایی که ممکن است چند پردازش به طور همزمان به این متغیر دسترسی پیدا کنند، حتما عملیات مربوط به این متغیر را به صورت اتمیک انجام دهید.

نتیجتا شما باید یک فراخوانی سیستمی پیاده سازی کنید که مقدار تیک های گذشته برای پردازش با آیدی pid از زمان ایجاد شدن آن تا آن لحظه را برگرداند. همچنین پس از ساخت این فراخوانی سیستمی از شما می خواهیم که یک برنامه تست به نام getProcTicksTest.c ایجاد کنید که با آن صحت کارکرد این فراخوانی سیستمی را چک کنید.

int sysinfo(struct sysinfo *info)

سیستم کال `sysinfo` در سیستم عامل لینوکس برخی اطلاعات کلی در مورد سیستم را به ما می‌دهد. برای اطلاعات بیشتر در مورد آن می‌توانید به [این لینک](#) مراجعه کنید. در این قسمت می‌خواهیم یک نسخه‌ی ساده شده از این سیستم کال را به سیستم عامل `xv6` اضافه کنیم. سیستم کال ما باید یک پوینتر به یک `struct sysinfo` بگیرد، اطلاعات درون این ساختار را کامل کند (مشخصاً این قسمت به صورت `Call by reference` است) و در صورت عدم خطا مقدار صفر و در صورت وجود خطا مقدار منفی یک را برگرداند. ساختار `struct sysinfo` به صورت زیر است و شما باید آن را در فایل مناسب تعریف کنید.

```
struct sysinfo {
    long uptime;           // Seconds since boot
    unsigned long totalram; // Total usable main memory size
    unsigned long freeram;  // Available memory size
    unsigned short procs;   // Number of current processes
};
```

برای پاس دادن یک پوینتر به یک سیستم کال به تابع `argaddr` در فایل `syscall.c` مراجعه کنید.

- Uptime

باید ثانیه‌هایی که از بوت سیستم گذشته را پیدا کنید. برای این کار از همان متغیر `ticks` که در سیستم کال قبلی استفاده کردید استفاده کنید، اما باید تحقیق کنید که در سیستم عامل `xv6` هر تیک معادل چند ثانیه است و مقدار `ticks` را به ثانیه تبدیل کنید.

- Memory statistics

باید مقدار کل حافظه و مقدار حافظه‌ی استفاده نشده را پیدا کنید. در سیستم عامل `xv6`، عملیات‌های مربوط به حافظه همگی با واحد `Memory Page` انجام می‌شوند. این `Memory Page` ها در قالب یک لیست پیوندی در سیستم عامل نگهداری می‌شوند. برای دسترسی به این لینکد لیست بایستی به ساختار `kmem` مراجعه کنید. واحد خروجی شما باید به بایت باشد، پس نیاز است تحقیق کنید که در سیستم عامل `xv6` هر `Memory Page` چند بایت است و آن را تبدیل کنید.

از آنجایی که این ساختار می‌تواند همزمان توسط چندین پردازنده دخیل و تصرف شود، عملیات‌های مربوط به سیستم کال خود را به صورت اتمیک انجام دهید.

- Processes

باید تعداد پردازنده‌های فعال در سیستم را پیدا کنید. برای این کار به ساختار `proc` مراجعه کنید. برای استفاده از این ساختار نیز عملیات‌های مربوط به سیستم کال خود را به صورت اتمیک انجام دهید.

برای بررسی صحت پیاده‌سازی خود یک برنامه‌ی کاربر ایجاد کنید که از این سیستم کال استفاده می‌کند و نتایج را چاپ می‌کند.

توضیحات

- این فاز پیش‌نیاز قطعی فازهای بعدی است و انجام ندادن آن باعث می‌شود که نتوانید فاز دوم را شروع کنید و همچنین نمی‌توانید برای فازهای بعدی تشکیل گروه بدهید.
- از شما درخواست داریم که یک مخزن خصوصی در گیت‌هاب درست کنید و تغییرات کد خود را مرحله به مرحله کامیت کنید. در صورت تمایل می‌توانید هر یک از تدریس‌یاران را به پروژه خود اضافه کنید. دقت کنید که شما نباید برنامه‌های خود را با دیگر دانشجویان به اشتراک بگذارید.
- پروژه شما تحویل اسکایپی خواهد داشت بنابراین از استفاده از کدهای یکدیگر یا کدهای موجود در وب که قادر به توضیح دادن عملکرد آنها نیستید، پرهیزید.
- ابهامات خود را در تلگرام با تدریس‌یاران مطرح کنید و ما در سریع‌ترین زمان ممکن به آنها پاسخ خواهیم داد.

آنچه که باید ارسال کنید:

- یک فایل زیپ با نام Sid_hw1.zip (Sid) را با شماره دانشجویی خود جایگزین کنید) که شامل دو مورد زیر است:
- گزارش خیلی مختصر از آنچه که انجام داده‌اید تا دو فراخوانی سیستمی خواسته شده را به xv6 اضافه کنید و جواب سوالاتی که در دستور کار پروژه از شما خواسته شده.
  - پوشه‌ای که در آن کدهای شما وجود دارد. دقت کنید که **تنها و تنها فایل‌هایی را که تغییر داده‌اید یا اضافه کرده‌اید** را برای ما بفرستید.

موفق باشید

تیم تدریسیاری درس سیستم‌های عامل